

- 6 zou een omslachtige weg hebben kunnen voorkomen. Is een historicus die zulke sprookjes voor zoete koek aanneemt, nog wel naïef te noemen? En is een koningin die zo'n man als haar agent aanstelt behept met mensenkennis?

Over Wilhelmina zelf was de recensent van mening, dat

- 6 'koningin Wilhelmina verantwoordelijk was voor valsheid in geschrifte, oplichting, chantage en valse beschuldiging, het aantasten van eer en goede naam en nog een paar misdaden die in het Wetboek van Strafrecht staan vermeld. En om het in ronde woorden te zeggen: ze was te gierig om zelf de alimentatie voor het kind van haar man te betalen en liet daar onder valse voorwendsels de familie van een van Harer Majesteits gezanten voor opdraaien.

Ik ben geen jurist en zeker geen kenner van het staatsrecht, maar nog afgezien van de ministeriële verantwoordelijkheid voor de handelingen van het staatshoofd, lijkt mij dat de strafrechtelijke vergrijpen waaraan de koningin zich schuldig maakte, wanneer deze aan het daglicht waren gekomen, tot haar troonsafstand hadden geleid. Nogmaals: is dat wijs, integer en getuigend van mensenkennis?

Minister Van Lidth de Jeude, minister van Oorlog in het tweede kabinet-Gerbrandy, schreef in zijn dagboek op 8 juni 1944: "Majesteit, gij speelt een gevaarlijk spel, want telkens weer wilt gij roekeloos het schild van uw onschendbaarheid wegwerpen!" Dat was parlementair uitgedrukt, maar niemand durfde dit de koningin rechtstreeks in het gezicht te zeggen. Dat heeft het koningin Wilhelmina mogelijk gemaakt om haar "sterke" rol in Londen te spelen, een rol die eens te meer bewezen zou moeten hebben dat monarchie en democratie door de aanwezigheid van welke monarch ook steeds in gevaar zijn. Ten aanzien van koningin Wilhelmina gold dat in wel heel bijzondere mate. Zij was alleen in de ogen van mensen die haar bij voorbaat als sterk, wijs, koninklijk, intelligent en integer beschouwden, ook werkelijk behept met die eigenschappen.

Wie zonder aanhankelijkheid en eerbied naar de gebeurtenissen en naar haar gedragingen kijkt, moet concluderen dat deze koningin een eigenwijze potentaat was, een wereldvreemde en weinig verlichte despoot, een arrogante en hooghartige vrouw, bovendien van tact gespeend, driftig, wreed, wraakgierig en in hoge mate bekrompen. Zij mocht volgens het protocol niet worden tegengesproken, zij mocht zelfs niet worden aangesproken. Wat las zij; kende zij de politieke theorieën van Montesquieu, Hobbes, Stuart Mill, Marx, Proudhon en Bakoenin? Niets wijst erop.

Hield zij zich in haar Engelse ballingschap misschien bezig met het bijspijkeren van haar culturele bagage? Ik hoor en lees er niets over in de adembenemende avonturensérie van De Jong en in de memoires van de Nederlandse vorstin *Eenzaam maar niet alleen* leer ik alleen iemand kennen die zich heeft overgegeven aan goedkope, overspannen mystiek en aan een